

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

**ILUSTROVANÁ AUTORSKÁ KNIHA S INTERAKTIVNÍMI PRVKY A
DOPLŇKOVÉ PRÁCE**

BcA. Tereza Šajnerová

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Ilustrace a grafický design

Specializace Ilustrace

Diplomová práce

**ILUSTROVANÁ AUTORSKÁ KNIHA S INTERAKTIVNÍMI PRVKY A
DOPLŇKOVÉ PRÁCE**

BcA. Tereza Šajnerová

Vedoucí práce: MgA. Ing. Václav Šlajch

Katedra designu

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň červenec 2017

.....

(podpis autora)

Poděkování

Tímto chci velmi poděkovat vedoucímu mé diplomové práce MgA. Ing. Václavu Šlajchovi za trpělivost a veškeré rady a návrhy, které mi v průběhu tvorby této knihy poskytl.

Také Doc. MgA. Kristýně Fišerové za několik milých a přínosných konzultací sazby textu a obálky.

A v neposlední řadě mé rodině za psychickou a finanční podporu.

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	4
3	CÍL PRÁCE	6
4	PROCES PŘÍPRAVY	7
	4.1 Získávání přehledu o publikacích	
	4.2 Téma knihy a práce na příběhu	
	4.3 Skici	
5	PROCES TVORBY	16
	5.1 Hledání formy	
	5.2 Materiály	
	5.3 Předtisková příprava	
	5.4 Tisk	
	5.5 Vazba	
	5.6 Světluška	
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	22
7	POPIS DÍLA	25
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	27
9	SILNÉ STRÁNKY	28
10	SLABÉ STRÁNKY	29
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	30
	a) Knižní a periodická literatura	
	b) Internetové zdroje	
12	RESUMÉ	33
13	SEZNAM PŘÍLOH	35

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Pokud pomínu doplnění maminčina anatomického atlasu v mých raných dětských letech, můj vážný zájem o obor ilustrace začal během studia na gymnáziu, kdy jsem navštěvovala výtvarný kroužek v ZUŠ Štefánikova v Praze pod vedením Akad. mal. Karla Matějčka.

Než jsem však po maturitě nastoupila na obor Ilustrace, trvalo to ještě dva roky. V prvním jsem se pokusila o studium ateliéru Knižní vazby, ve druhém jsem se připravovala na další kola přijímacích zkoušek.

V průběhu bakalářského studia se má tvorba postupně stáčela k dětské knize, kterou jsem měla tendenci rozšiřovat o další rozměr.

Celé to nejspíše začalo papírovým divadlem o Honzíkovi, který v noci bojí zvláštních zvuků, ve druhém semestru studia pod vedením Prof. Akad. mal. Mikoláše Axmanna. Děj tohoto divadla jsem zpracovala také komiksově a vyšel v časopisu Klobouk na pařezu. Kromě divadla se zaměřením na dětské publikum jsem zpracovávala pod vedením Doc. Akad. mal. Josefa Mištery tři čísla dětského časopisu s průvodci Vlnáčky s názvem Vlnkoviny a také autorskou knihu o panence, která hledala domov. Kniha byla rozdělena na dvou místech horizontálně a dítě si mohlo vybrat pokračování příběhu dle svého. Mělo tedy na výběr ze čtyř příběhů knihy, které všechny měly stejný konec- panenka našla šťastný domov.

Do této doby jsem kreslila snad vše černou nebo barevnou linkou a kolorovala většinou akvarelem.

U vymýšlení vlastních příběhů pro děti a snaze o interaktivitu jsem zůstala také při tvorbě mé bakalářské práce, ne tak u techniky.

Pod vedením Prof. Akad. mal. Mikoláše Axmanna jsem tehdy zpracovala autorskou knihu, kterou jsem pojmenovala Dívej, dítě, divadlo (viz Příloha 1). Příběh byl o opuštěných dlouho nevyužitých loutkách hledajících nového majitele. Ilustrace byly zpracovány pastelkami v převážně hnědé barevnosti s lehkým nádechem jiných barev, aby podpořily zdání starého. Dalším rozměrem knihy byly loutky a rozkládací loutkové divadlo ukryté za koncem příběhu, ve kterém loutky opravdu nového majitele našly, nebylo v knize ovšem ani slovně ani kresebně řečeno, kdo tento nový loutkoherec je. Čtenář se tedy stával „nálezcem“ těchto loutek.

Magisterské studium v ateliéru MgA. Ing. Václava Šlajcha jsem zahájila ateliérovým konceptem výstavy Bahno, bída, bohémové, která se nakonec uskutečnila, ale byla pouze inspirována našimi návrhy.

Mimo to jsem také pracovala na velkoformátové ilustraci s pohádkově downhillovou tematikou, na menších projektech např. pracovních listech pro nakladatelství Fraus nebo návrzích na logo a navigační systém Plzeňské ZOO. Neminula mě ani práce práce v terénu přímo s dětmi, kdy jsem v rámci vedlejšího ateliéru- grafiky pod vedením Prof. Akad. mal. Mikoláše Axmanna vymýšlela grafické workshopy pro děti, jako šablonový tisk na látku a šablonový potisk školního chodníku (viz Příloha 2).

A konečně, jsem v rámci hlavního ateliéru pracovala na dvou dalších dětských knihách.

První z nich jsem pojmenovala Jak spočítat ovečky (viz Příloha 3). Jednalo se o autorskou knihu o snovém světě. Ilustrovala jsem tehdy akvarelovými malbami, kterážto technika se ke snovému tématu hodila nejvíce.

Druhou knihou nebyla má vlastní. Chtěla jsem vyzkoušet ilustraci cizího textu. Po kratším pátrání jsem narazila na spisovatelku a psycholožku Petru Štarkovou, jejíž knihy vydává nakladatelství Portál. Ta mi poskytla svůj nevydaný text Bibu, aneb o králíčkově, který se chtěl stát cirkusovým akrobatem (viz Příloha 4). Tuto knihu jsem ilustrovala kvašovými malbami.

Celkově bylo mé magisterské studium plné pokusů o ovládnutí různých technik. Přešla jsem od pastelek k akvarelu, šablonovým tiskům, digitální ilustraci až ke kvašové malbě.

Z mých prací jmenuji hlavně ty, úzce související se zadáním diplomové práce, přesto celé mé studium vedlo k tvorbě dětských knih, které mě baví nejen ilustrovat, ale také vymýšlet a dělat je překvapivými. Myslím, že má diplomová práce je hezkou tematickou tečkou za studijními léty.

V soukromé práci jsem zatím neměla možnost, krom jednoho komiksu, publikovat mé práce. Většina mých mimoškolních prací jsou grafiky a malby využité v různých veřejných prostranstvích- Na BIVŠ v Praze, v Kočičí kavárně na Újezdě v Praze, v kavárně Dobrá trafika v Karlíně v Praze. A dále byla má práce povětšinou pod nějakou firemní identitou, reklamní atd. Doufám, že toto se po absolutoriu změní a já dostanu možnost podílet se na dětských knihách a časopisech.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Jak jsem již zmínila v předchozí kapitole, celá má práce směřovala a směřuje k dětské knize. Téma jsem zvolila individuální- Ilustrovanou autorskou knihu s interaktivními prvky. A zaměření knihy je opět dětské. Dětskou knihu mám ráda, protože mám dojem, že dítě je nejděčnějším čtenářem, který zároveň ilustrace potřebuje a dotváří si jimi svět příběhu. Ilustrace v knihách pro dospělé jsou pouze zpestřením, zatímco v dětské knize jsou v dnešní době nutností.

Ovšem také dnes, kdy děti mají různá elektronická zařízení, hry, seriály, animované pohádky neustále po ruce má dětská kniha trochu nevděčný úděl. I když je sebelepší, konkurovat elektronickému světu, kde dítě dostane vše takřikajíc na talíři, je těžké. Dítě samo sáhne spíše po dálkovém ovladači, než-li po deskové hře či knize, zvláště pak, pokud ke knize není rodiči přímo vedeno.

Což pouze podporuje toto vyjádření, na které jsem narazila při studiu psychiky mladšího školního věku: „V dnešní době tolik rozšířené videohry a animované seriály (Disney) jsou jednoznačným mínusem pro rozvoj dítěte. Obrázky jsou sice líbivé, často ale demoralizující, příliš agresivní, figurky jsou typizované a dítě nijak neobohacují, nerozvíjí. Navíc sledování pořadů snižuje četnost čtení (chybí tak automatismus čtení) a pravděpodobnost vzniku či projevu dyslexie, dysgrafie či jiných mozkových dysfunkcí je pak mnohonásobně vyšší.“¹

Proto je podle mě také vhodné knihu rozšířit o interaktivní prvky, kteřé dítě zaujmou a snáze připoutají jeho pozornost.

¹Étapy psychického vývoje: vstup dítěte do školy, mladší školní věk. Psychologická charakteristika těchto období, jejich význam pro další vývoj. *Studium psychologie: Web o psychologii, přehledně a v souvislostech* [online]. [cit . 2 0 1 7 - 0 6 - 3 0] . Dostupné z : <http://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/5-vstup-do-skoly-skola.html>

Materiálnost a hmota knihy mohou dítě ke knize táhnout, dokonce si ji už jen kvůli těmto vjemům může zamilovat. Právě fyzická existence je knihy je podle mě její největší výhodou pro tvůrce. Dá se velmi dobře dále využít v jejím interaktivním rozšíření. A navíc estetický zážitek nepřináší dítěti pouze příběh, který skrze knihu prožívá a jeho ilustrace. Ale také materiál, z něhož jsou hračky (knihy) zhotoveny.²

² MIŠURCOVÁ, Věra, Jiří FIŠER a Viktor FIXL. *Hra a hračka v životě dítěte*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Knihy pro rodiče (SPN).

3 CÍL PRÁCE

Cílem mé práce bylo vymyslet poutavý příběh a ilustrace, kterými se dětský čtenář naučí něco nového. Zároveň je mým cílem také to, aby kniha dítě bavila, inspirovala ho k dalšímu čtení a podpořila lásku ke knize obecně.

4 PROCES PŘÍPRAVY

„Nikdo si nemysli, že papír se vyrábí proto, aby jej směl kdokoliv počernit jakýmikoliv tlachy“³

4.1 Získávání přehledu o publikacích

Ve chvíli, kdy jsem se rozhodla napsat příběh, považovala jsem za nutné zjistit nabídku dětských knih. Jak také píše Austin Kleon ve své knize *Ukaž, co děláš: „Jak ví každý autor, chcete-li být spisovatelem, musíte být nejdřív čtenářem.“*⁴ a to podle mého platí nejen pro spisovatele, nýbrž pro všechny tvůrčí činnosti.

Ještě v průběhu letních měsíců, tedy téměř před rokem jsem si začala obnovovat přehled o dětských publikacích. Výběr těchto publikací byl víceméně náhodný. Sice jsem si vyhledala oceněné tituly z posledních let, ale vybírala jsem v knihovně. Proto, co mě zaujalo, to jsem si vypůjčila. Mezi tituly, které mě zaujaly byla například *Černá slepička, aneb, obyvatelé podzemí*⁵, stará ruská znovuobjevená pohádka s až znepojivými ilustracemi Mariny Richterové, jejíž příběh měl v sobě zajímavé a tajemné prvky, zároveň výchovný charakter. Další zajímavě zpracovaná kniha byla *Helinda a Klekánice*⁶ od Pavlíny Brzákové ilustrovaná Robertem Smolíkem, kde mladá dívka opečovává strašidla v příbytku Klekánice. Co do počtu a zvláštnosti charakterů mě zaujala

³KOMENSKÝ, Jan Amos, KUMPERA, Jan, ed. *Jak (se) učit: vybrané myšlenky o vzdělání a výchově*. Praha: Mladá fronta, 2004. ISBN 80-204-1123-2.

⁴KLEON, Austin. *Ukaž, co děláš!: 10 způsobů, jak sdílet svou kreativitu a nechat se objevit*. V Brně: Jan Melvil, 2014. Briquet. ISBN 978-80-87270-92-9.

⁵PEROVSKIJ, Aleksej Aleksejevič. *Černá slepička, aneb, Obyvatelé podzemí*. Ilustroval Marina RICHTEROVÁ. V Praze: Albatros, 2014. ISBN 978-80-00-03719-6.

⁶BRZÁKOVÁ, Pavlína. *Helinda a Klekánice*. Ilustroval Robert SMOLÍK. V Praze: Labyrint, 2009. ISBN 978-80-86803-15-9.

posmrtně vydaná kniha *Pracháček*⁷ autorky Olgy Stankovičové s jejími milými převážně černobílými ilustracemi Jakuba Kouřila. Nebudu zde jmenovat všechny tituly, které jsem měla vypůjčené. Nelze ani říci, že mě ovlivnily při tvorbě příběhu pouze tyto knihy, jelikož dětskou literaturu prohlížím průběžně při každé příležitosti.

4.2 Téma knihy a práce na příběhu

Po přečtení mnoha dětských knih jsem se pustila do přemýšlení nad příběhem. Některé dětské knihy byly pouze smyšlené příběhy, skoro bych řekla i bez skryté pointy. Některé vychovávaly, radily, jak se chovat v určitých životních situacích nebo vzdělávaly.

Od počátku jsem si byla jistá, že bych ráda ilustrovala příběh s přírodní tematikou. Do té doby jsem zpracovávala pouze příběhy o ztracených hračkách, domácích mazlíčcích a dětských potížích.

Byla to pro mě výzva a zároveň něco nového. Už dlouho jsem přemýšlela jaké by bylo žít v malém světě, které lidské oko skoro nevnímá. Ve světě, kde dva lidské kroky znamenají velkoměsto.

„Jestliže se má kniha stát bestsellerem, musí být ze všech prvků, které příběh obsahuje, tři vybrány dobře. Umístění příběhu, ústřední postava a námět příběhu. (...) Umístění příběhu je jednou z nejpřitažlivějších předností. Lidé si koupí knihu, protože se odehrává v zemi, kterou mají rádi, v krajině, kterou znají, nebo v sociálním prostředí, které je fascinuje.“⁸

⁷STANKOVIČOVÁ, Olga. *Pracháček: velké dobrodružství se zlatou žábou*. Ilustroval Jakub KOUŘIL. Jarošov nad Nežárkou: Pejdlova Rosička, 2015. ISBN 978-80-905720-5-8

⁸BRAYFIELD, Celia. *Jak napsat bestseller: tajemství úspěšného psaní*. Praha: Olympia, 2007. ISBN 978-80-7376-004-5.

Mám dojem, že většina dětí miluje malé světy, stavění domků v lese z nalezených klacíků a představuje si, co se za těmi malými dvířky odehrává.

Dalším krokem pro mě bylo studování tematiky české přírody a přírody obecně včetně hmyzí říše. Tento krok doporučuje i Syd Field ve své knize *Jak napsat dobrý scénář*: „Průzkumem- ať už písemných zdrojů, jako jsou knihy, časopisy nebo noviny, nebo průzkumem formou osobních rozhovorů- získáte informace. Získané informace vám umožňují pohybovat se na poli volby a povinnosti. Můžete se rozhodnout, zda využijete část získaného materiálu, všechnen získaný materiál, nebo naopak vůbec nic.“⁹ A přesně to jsem v této chvíli potřebovala. Najít motiv, hlavní postavu a spousty a spousty informací, ze kterých bych mohla vybírat. Budu tedy jmenovat další knihy, které jsem v přípravné fázi studovala, hodnotila a vypisovala z nich.

Nezmiňuji Broučky Jana Karafiáta ani Ferdu Mravence Ondřeje Sekory, tyto knihy každý velmi dobře zná a byla jsem si jich vědoma.

Hledala jsem ale, co je z této oblasti vydáváno dnes. Velmi hezká byla kniha Jiřího Dvořáka *Havětník*¹⁰, ovšem kniha je dětskou encyklopedií, samozřejmě psaná a ilustrovaná s humorem tak, aby dětského čtenáře bavilo si ji prohlížet.

Další knihou, která byla zajímavá svou vzdělávací formou, ne tolik formou výtvarnou, byli *Mizíci Hmyzíci*¹¹ od Daniely Krolupperové,

⁹FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. V Praze: Rybka, 2007. ISBN 978-80-87067-65-9.

¹⁰DVOŘÁK, Jiří. *Havětník*. Ilustroval Daniela OLEJNÍKOVÁ. Praha: Baobab, 2015. ISBN 978-80-7515-019-6.

¹¹KROLUPPEROVÁ, Daniela. *Mizíci hmyzíci: pohádka*. Ilustroval Eva CHUPÍKOVÁ. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0470-1.

kteřá ve svazku vysvětlovala proces metamorfózy hmyzu v různých stádiích vývoje a to samozřejmě v rámci příběhu.

Zpočátku jsem si nebyla jista, o čem by měl příběh být. Důležité pro mě bylo čtenáře něčemu přiučit. A proto jsem se začala učit sama.

V rukou jsem měla například velmi hezky ilustrovanou knihu

Atlas hmyzu¹² od Vladimíra Pokorného, Jedlé rostliny z přírody¹³

Dagmar Lánské, Poznáváme hmyz v naší přírodě¹⁴ od Heiko Bellmana nebo Encyklopedii léčivých rostlin¹⁵ Rogera Pamplona.

Při čtení těchto knih a dalších internetových zdrojů jsem si dělala výpisky s hlavními a zajímavými body o různých rostlinách a druzích hmyzu.

Někdy v průběhu tohoto bádání jsem narazila na fakt, že světlušky nelétají. Pouze samečkové světlušek. Tento fakt mě překvapil.

V ČR je nejhojněji zastoupena svítilka třpytivá. U dospělých se projevuje pohlavní dimorfismus. Kromě jiných znaků samičky nemají žádné krovky, takže se podobají larvám. Samci mají měkké podlouhlé tělo, které pokrývají ochlupené krovky. Nejvíce druhů světlušek je aktivních v noci.¹⁶

Dále mě zaujal fakt, že světlušky umí své světlo regulovat.¹⁷

¹²POKORNÝ, Vladimír a František ŠIFNER. *Atlas hmyzu*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-658-4.

¹³LÁNSKÁ, Dagmar. *Jedlé rostliny z přírody*. Ilustroval Pavel ŽILÁK. Praha: Aventinum, 2006. ISBN 80-86858-13-8.

¹⁴BELLMANN, Heiko. *Poznáváme hmyz v naší přírodě: [snadné určování 170 druhů hmyzu : typické znaky na první pohled]*. Praha: Beta-Dobrovský, 2008. Miniprůvodce přírodou. ISBN 978-80-7306-354-2.

¹⁵PAMPLONA ROGER, Jorge D. *Encyklopedie léčivých rostlin*. Praha: Advent-Orion, 2008. Zdraví pro třetí tisíciletí. ISBN 978-80-7172-119-2.

¹⁶In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btlu%C5%A1kovit%C3%AD>

¹⁷POKORNÝ, Zbyněk. *Světluška menší: Lamprohiza splendidula* [online]. 2015 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.chovzvirat.cz/zvire/1229-svetluska-mensi/>

Což mě přivedlo k nápadu vytvořit příběh o světlušce, která létat chce. Čímž jsem stanovila, kdo bude mou hlavní postavou a potřebu, kterou chce dosáhnout a od které se bude celý děj odvíjet.¹⁸ Příběh pak jako by se psal sám, vedla mě fakta předem vypsaná z atlasů hmyzu. Mimo přírodovědná fakta jsem se zároveň pokusila do textu vložit určité mravní zásady a těžké situace, které dítě prožívá.

Důležité bylo také určit věkovou skupinu, pro kterou kniha bude.

Text je určen starším dětem mezi osmým a desátým rokem. V tomto období mladšího školního věku nebo někde také prepubertálního období se děti učí o světě přemýšlet kriticky.¹⁹ Nepřijímat vše tak, jak je jim řečeno, ale zamýšlet se nad souvislostmi a soudit. Proto jsem se rozhodla ukázat svět tak, jak je. Možná kniha může působit z toho důvodu trochu hororově, ale proč by měl pavouk šišlat, když v reálném světě by se na nic neptal?

Vůle je u dítěte toho věku slabá a přelétavá. Příběhem jsem ji chtěla podpořit. Pobídnout děti, aby si stály za svým cílem i přes nesnáze. Protože to je přesně to, co se většinou stává. Jakmile má člověk vizi a potenciál, začnou závistivci našeptávat a mařit plány, zrazovat a házet takzvaně klacky pod nohy. A když tyto překážky nepřijdou zvenčí, přijdou od nás samých- naší leností, chybováním a nechutí se učit.

Této nutnosti překonávat nástrahy vnější i vlastní je i tato diplomová práce důkazem.

¹⁸FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. V Praze: Rybka, 2007. ISBN 978-80-87067-65-9.

¹⁹*Mladší školní věk z psychologického hlediska* [online]. [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: http://www.prosestry.cz/studijni_materialy/psychologie/mladsi_skolni_vek_z_psychologickeho_hlediska

Dalším faktem v tomto věku je dětská přelétavost a lehkost opouštění přátel. I z toho důvodu jsem chtěla mimo jiné ukázat, jak je pevné přátelství důležité. Mimo tyto znaky jsem také poukázala na pocit odloučení a samoty.

Celkově myslím, že jsem podchytila množství psychických pocitů spojených s tímto věkem. A snad dobrý koncem dala čtenáři naději, že pokud si půjdou za svým snem, i když často náhodou, štěstí se jednou dostaví. Celkově jsem se snažila také takto snažila hlavní postavu čtenáři přiblížit.

Velmi zkráceně vypráví kniha o světlušce Světlušce, která žije s rodiči a pěti bratry v malé vesnici u lesa. V době, kdy přijde čas jít do školy, je světluška zklamaná, že musí navštěvovat dívčí třídu, zatímco výuka jejích bratrů je tak poutavá, ona se učí látat ponožky. Propast mezi ní a jejími sourozenci se s časem zvětšuje a genderové odlišnosti se hlásí o slovo. Světluška sní o létání, až se náhodou ocitne na padáčku pampelišky a vítr ji odnese daleko od jejího domova. Tím začíná dobrodružství, kde poznává můru Martina- Martináč Dubového, pavouka Křížáka, moudrého Švába, hodnou Jepici nebo zákeřnou Kudlanku a další. V průběhu putování si Světluška rovná v hlavě své priority. Zpočátku je vyděšená a vyčítá si, že vůbec kdy létat chtěla- chce se hlavně vrátit domů. Příběh však končí dobře. Světlušce se povede splnit si všechny své sny. Martin sestrojí letadlo a zakládají spolu cestovní kancelář pro hmyz CK Světluška a Martináč. První pobočkou se stává světluščina vesnice. Zároveň tím u tvrdohlavé světluščí komunity mění pohled na společenskou roli světlušek.

Nesnažila jsem se napsat pohádku, naopak. Děti žijí v pohádkách a nakonec se musí ještě složitě učit, že svět není takto černobílý.

Proto postavy nejsou ani zcela negativní nebo pozitivní. Jsou takové, jaké jsou v přírodě.

Příběh jsem poslala ke zvážení jak vedoucí předmětu Tvůrčího psaní pod ZČU PhDr. Jaroslavě Novákové Ph.D. Z Fakulty pedagogické, ta sice reagovala na mou prosbu, ale žádné hodnocení a zpětnou vazbu nakonec neposlala.

Dále jsem oslovila bohemistu Mgr. Aleše Marka, Ph.D. který mi v naší elektronické korespondenci vytýká právě to, že příběh černobílý není. Jak píše 12. února 2017 v reakci na text knihy:

„...v případě pohádky musí jít o jednoduchý, přímočarý syžet se zásadní zápletkou, rozvojem konfliktu, který přes náhlý obrat děje vede pomocí gradace k pohádkovému, tedy jednoznačnému, eticky působivému rozuzlení (u pohádky musí být od začátku jasné, co je černé a co bílé...)“

„doporučuji:

ujasnit si, co poučného (o moderní, resp. humornou pohádku vzhledem k námětu a jednotlivým tematickým složkám nepůjde) si děti z příběhu odnesou – mělo by to být jednoznačné: zásadně oddělit dobré a špatné, spravedlivé a nespravedlivé, morálně správné a nesprávné...“

„vzhledem k tomu, že nápad je opravdu hezký a zajímavý, držte se své vize a popřemýšlejte o jednolitě dějové lince vedoucí k zásadnímu rozuzlení; „točte“ příběh kolem Světlušky...“

Bohužel, než jsem získala alespoň hodnocení pana doktora Marka byl již únor a nebyl čas na velké změny. Tehdy jsem ještě nevěděla, že budu práci odevzdávat v odloženém termínu. Jeho kritiku jsem zvážila a rozhodla jsem se, že právě takto jsem příběh napsat chtěla.

Jak jsem již psala výše, text je určen starším dětem, které, z mého pohledu musí poznat, že svět pouze černobílý a přímočarý není.

4.3 Technika

Po dokončení příběhu jsem započala práci výtvarnou. Nejprve jsem se musela rozhodnout, jak vůbec bude kniha vypadat. Vzhledem k tématu světlušky jsem chtěla využít v knize světlo a pomocí něj dosáhnout rozšíření knihy o další rozměr. Napadlo mě využít speciální barvu, která bude viditelná pouze pod určitým světelným spektrem. Došla jsem k závěru, že nejlepší bude využít barvu viditelnou pouze pod UV světlem. Z tohoto důvodu jsem zvolila jako nejvhodnější techniku tisku knihy sítotisk. Dalším důvodem bylo také pro mě příhodné propojení tematiky knihy s použitím světla při tvorbě sítotiskové šablony. Uv světlo mi připadalo jako zábavné řešení pro další objevování světa Světlušky. Jak píše autoři v kapitole Hry mladšího věku:“ V tomto období se vlivem školy a učení mění dětská osobnost po stránce duševní, tělesné i sociální. Hra přestává být hlavní činností dítěte a od základu se proměňuje. Tuto změnu lze v podstatě vyjádřit slovy, že dítě si hraje s tím a na to, co má smysl.“²⁰ Právě toho jsem se snažila tímto rozšířením knihy dosáhnout. Dítě se stává detektivem a za pomoci Světlušky, hlavní aktérky a průvodkyně příběhem objevuje skryté obrazy.

Sítotisk nabízí spoustu možností oproti tisku digitálnímu. Jeho výhodou je, že umožňuje design přenést téměř na libovolný podklad.²¹ A tisknout

²⁰MIŠURCOVÁ, Věra, Jiří FIŠER a Viktor FIXL. *Hra a hračka v životě dítěte*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Knihy pro rodiče (SPN).

²¹AMBROSE, Gavin a Paul HARRIS. *Grafický design: tisk a dokončovací práce*. Brno: Computer Press, 2011. Základy designu. ISBN 978-80-251-2968-5.

téměř libovolnou pastovitou barvou. Proto, když jsem přemýšlela nad barevností knihy, jejíž příběh se celý odehrává v noci, rozhodla jsem se pro tisk ilustrací nejprve na černý, později na modrý podklad.

5 PROCES TVORBY

5.1 Hledání formy

„Narozdíl od malíře je cílem ilustrátora vyprávět příběh.“²²

S rozhodutím o využití techniky sítotisku jsem začala pracovat na tvorbě charakterů (viz Příloha 5), které bylo nutno velmi zjednošit nejenom z důvodu dětské tematiky, ale také z důvodu techniky tisku.

Zjednodušovat bylo třeba postupně také skici ilustrací (viz Příloha 6). Tento proces zjednodušování pro mě byl trochu krizovým momentem, jelikož mám tendenci vše vysvětlit, každé slovo popsat i kresbou. Tuto vlastnost jsem musela potlačit a snažila jsem se hlavně o kompozičně zajímavé obrazy.

Při skicování jsem používala zpočátku černý papír, na který jsem zkoušela kresby bílou barvou, z důvodu napodobení černobílého nočního vidění. Abych dosáhla více možností modelace, začala jsem využívat i bílou ředěnou barvu, která do knihy nepřinášela barevné rozšíření, ale měla viditelně jiný odstín, než barva sytě bílá. Nejprve jsem měla v plánu využít pouze světlostní kontrast. Ve Velké knize barev se autorka o tomto kontrastu zmiňuje: „Světlostní kontrast je ze všech kontrastů barev ten nejdůležitější. Světlostní kontrast hraje důležitou roli v životě a v biologických rytmech každého člověka – světlo a tma, den a noc.“²³ Řešení modelace pomocí sytosti barvy a tím dosáhnutí

²²WIGAN, Mark. *Umění ilustrace: vizuální myšlení*. Brno: Computer Press, 2010. Základy designu. ISBN 978-80-251-2970-8.

²³DANNHOFEROVÁ, Jana. *Velká kniha barev: kompletní průvodce pro grafiky, fotografy a designéry*. Brno: Computer Press, 2012. ISBN 978-80-251-3785-7.

světelného kontrastu jsem nakonec využila i v definitivních tiscích i proto, že mi připadalo nezvyklé, nové a technika sítotisku ho podporovala.

Po zvážení možnosti využití modrého papíru jsem do kreseb přidala také černou barvu. Nakonec mě celý postup dovedl k řešení čtyřbarevného sítotisku bílou, polobílou, černou a neviditelnou barvou na modrý papír. Z důvodu vyvážení modro-černé barevnosti ilustrací jsem usoudila, že efektní barva by měla být nasvícení žlutá. Čímž jsem do knihy dostala také kontrast barevný, modré a žluté.

Abych také vyvážila noční barevnost ilustrací, rozhodla jsem se, že stránky textu budou klasické- na bílém papíře s černým textem. Později jsem tento koncept doplnila ještě o modré nadpisy a viněty u textu v barvě modrého papíru.

5.2 Materiály

Po procesu skicování bylo nutné sehnat veškeré materiály pro tisk. Tento krok práce se ukázal pracnějším, než jsem očekávala. Na českém ani německém trhu nebyla speciální barva k dostání. Barvu nabízel pouze německý dodavatel sítotiskových barev Marabu. Ovšem produkci žlutého odstínu této barvy zastavil a nebyla k sehnání. Navíc nabízená barva- v modrém odstínu po nasvícení- byla pouze na bázi ředidla. Pro práci s ředidlovou barvou jsem zas nebyla schopná najít nebo vytvořit podmínky pro tisk. Můj požadavek se tedy ukázal jako téměř nespílnitelný, chtěla jsem sítotiskovou barvu na vodní bázi, která bude téměř neviditelná při bílém nebo spíše žlutém světle (jelikož kniha je určena pro čtení večer, tehdy, kdy létají světlušky). Nakonec jsem se

rozhodla, že barvu namíchám sama. Po nakoupení snad všech možných pigmentů viditelných pod UV žlutě (digitálního inkoustu, razítkové barvy, fix, detektivního prášku, akrylátu) (viz Příloha 7) jsem začala dělat zkoušky viditelnosti a neviditelnosti a to jak samostatné barvy, tak s příměsí bezbarvé sítotiskové pasty. Nakonec jsem došla k nejideálnějšímu řešení, se kterým jsem sice zcela spokojena nebyla, ale už nebylo v mých finančních, časových ani laboratorních možnostech barvu dále vyvíjet.

Dalším problémem byl modrý papír. Má představa modré byla čistě modrá barva, bez příměsí bílé, šedé, zelené, černé, fialové. Obešla jsem všechny prodejny specializované na prodej papíru v Praze.

Sehnala jsem 15 druhů modrého papíru (viz Příloha 7). Bohužel ani jeden nesplňoval mou představu modré barvy. Nakonec jsem zcela náhodou na internetu narazila na online obchod s výtvarnými potřebami s kamennou prodejnou v Praze, kde jsem okamžitě naobjednala potřebné množství papíru pro tisk. Ovšem tím, že toto byl jediný papír, který splňoval mou představu o barvě, nemohla jsem si vybírat gramáž papíru. Je tedy, oproti mé původní představě, o něco silnější.

Sehnat ostatní materiály- bílý papír, černou a bílou sítotiskovou barvu atd. nebylo tak náročné. Jednalo se o celkem běžné zboží.

5.3 Předtisková příprava

Po zakoupení a výrobě všech materiálů k tisku bylo nutné nejprve zajistit místo k realizaci. Bohužel ve škole mi bylo taktně sděleno, že v dílně pro tak rozsáhlý projekt není prostor. Nakonec jsem se

rozhodla tisknout ilustrace doma. A to nejen z důvodů finančních (dojíždění do Plzně každý den nebo pronájem pražské dílny by byly velmi drahé), ale také z důvodů zdravotních. V době, kdy jsem byla připravena tisknout jsem musela podstoupit operaci a byl mi po dobu dvou měsíců doporučen klidový režim.

Nakonec jsem pořídila síta na kovovém rámu, světlocitlivou emulzi a další nutnosti pro tisk do domácnosti.

Nutným krokem přípravy byla výroba šablon. Jedním z důvodů, proč jsem se rozhodla pro sítotisk byla minimální nutnost užití počítače. Co bylo možné, kreslila jsem ručně. Proto jsem při výrobě šablon pouze nazvětšovala návrhy ilustrací na požadovanou velikost konečné knihy a veškeré šablony jsem kreslila ručně a rozdělovala tak obrazy do výsledných tiskových barev. Pouze pro ilustrace v knize bylo třeba vytvořit 72 šablon.

Stránky s textem jsem se po konzultaci s Doc. MgA. Kristýnou Fišerovou rozhodla předtisknout digitálně a sítem dotisknout pouze jednu barvu - modrou. Tyto šablony jsem nakonec včetně vinět připravila také pro digitální tisk.

Posledním a nejsložitějším úkolem byl návrh obálky.

5.4 Tisk

Po přípravě všech šablon jsem se pustila do tisku. K tisku jsem nejprve používala barvy Permaset Aqua, nakonec jsem přešla na barvy Newtex. Celkově tisk provázelo mnoho komplikací.

Samozřejmě mnoho z nich bylo zaviněno neprofesionálními podmínkami

způsobenými mým rozhodnutím tisku v domácím prostředí, další nedostupností zboží a také mou nepříliš velkou zkušeností se sítotiskem.

Nicméně barvy Permaset byly velmi hutné a zasychaly v sítu během tisku. Pokud jsem je naředila, roztékaly se při tisku a vtékaly pod síto. Navíc byly velmi matné a po malém kontaktu ruky s papírem byly na výtisku skvrny, což bylo velmi nepraktické zvláště, pokud se mělo jednat o dětskou knihu nikoli o grafiku určenou do rámu.

Celkem jsem vytiskla, pokud počítám pouze tisky využitě v knize a ne pokažená síta a vyhozené listy, 107 sít.

Každá ilustrace (viz Příloha 8) na modrém papíru obsahuje poloprůhlednou bílou, bílou a temně modrou až černou barvu a barvu efektovou. Stránky s textem jsou dotištěny jednobarevně- modře. Obálka je tištěna světle modrou, kterou jsem se pokusila napodobit barvu průhledné bílé na modrém papíru, žlutě, černě, modře a bíle je dotištěno jméno knihy. To jsem se rozhodla nevynechávat na bílém papíře, ale přetisknout ho přes obraz, protože ruční pasování a upevňování síta vede k malým nepřesnostem, které by ale v případě textu byly fatální. Hřbet je vytištěn na knihařském plátně dvoubarevným sítotiskem.

Na ilustracích, kde je použita efektová barva je ještě bezbarvý přetisk nejen jako fixace nýbrž kvůli lepšímu zneviditelnění efektové barvy, která lehce měnila odstín papíru. Na barvě papíru se takto stala skoro neviditelnou. Na tmavším podkladu bohužel působí bělavě. Přetisk však barvu o něco zneviditelnil.

Bohužel barvy Newtex, jak jsem zjistila až později při kompletování knihy (předtím jsem na tisky příliš nesahala), jsou trochu lepivé. Bylo nutné,

aby prošly teplotou 150°C po dobu 4 minut. Jak jen to bylo v mých možnostech, pokusila jsem se barvy teplotně zafixovat. I když ne zcela se to zdařilo. Doufám, že to nebude mít vliv na knihu, pokud bude delší dobu uskladněná.

5.5 Vazba

Vzhledem k jiné barevnosti papírů ilustrací a textu a tím tisku jednotlivých dvoustran jsem nebyla schopná vytvořit archy a šitou vazbu knihy. Stránky jsou lepené k sobě zády.

Zadní strany jsou prázdné. Celý blok je vlepen do tvrdých desek s plátěným hřbetem (viz Příloha 9).

5.6 Světluška

Figurka světlušky (viz Příloha 10) slouží jako zdroj UV světla k prohlédnutí skrytých obrazů (viz Příloha 11). Kniha je určena ke čtení večer tak, aby bylo možno si zhasnout umělé osvětlení a černé světlo tak více vyniklo. Snažila jsem se i přesto umístit do figurky co nejsilnější LED světlo, přesto je v podstatě nemožné při tak malé figurce zajistit viditelnost jedné LED diody za denního světla.

Figurka je vyrobena z papírmašé. Na zádech má otvor pro výměnu baterií a spínač na boku. Při jeho stlačení se rozsvítí LED dioda umístěná

v zadečku světlušky. Barevnost následuje obálku.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

Jak jsem již zmínila výše, je kniha tištěna na papíře sítotiskem. Pro text jsem využila tisk digitální.

Při výběru modrého papíru bohužel nebylo příliš na výběr. Proto jsem zvolila jediný, který mi vyhovoval barevností. Gramáž ani strukturu jsem volit nemohla. Využitý papír je odstín 22 od značky Canson.

Pro tisk textu jsem zvolila tenčí papír Savana s lehce krémovým nádechem. Nižší gramáž jsem v tomto případě volila kvůli potisku papíru plotrem.

Barvy použité v knize jsou z převážné většiny značky Newtex Soft, které nabízely oproti jiným, které jsem testovala, nižší zasychavost v sítu při tisku²⁴. V modré barvě je použita barva Permaset Aqua²⁵ a v některých je určitá příměs akrylátových barev Umton.

Všechny použité barvy jsou nezávadné. S barvami celkově jsem byla velmi spokojená. Černou barvu jsem však nechtěla čistě černou. Požadovala jsem od ní příměs modré. Proto jsem barvu zředila průhlednou pastou a přidala příměs modré barvy tak, aby odpovídala barvně mým představám. Bohužel jsem tím barvu zbavila stoprocentního krytí, což se projevilo převážně na poslední ilustraci. Přesto mi lehké prosvítání bílé nepříjde rušivé.

Prášek viditelný pod UV světlem je zakoupen obchodem Spysshop, který zajišťuje jeho distribuci. A žádná zdravotní rizika také nepředstavuje.²⁶ Postup výroby barvy s tímto práškem jsem zkoušela

²⁴*Newtex Soft Clear – barevný tisk na světlý podklad: Technický list* [online]. [cit. 2017-06-30].

Dostupné z: <http://www.sitaservis.cz/produkty/barvy/textilni/textilni-barvy-grafco/newtex-soft-clear.html>

²⁵*Permaset aqua* [online]. [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.cart.cz/permaset-aqua/>

²⁶*Kriminalistická technika - UV prášek. Spysshop: Pravda vyjde najevo* [online]. [cit. 2017-06-30].

Dostupné z: <http://www.spysshop24.cz/nastrahovy-prasek-pro-neviditelne-oznaceni-predmetu-421.html>

relativně zhlouhavě. Nejprve jsem hledala vhodnou koncentraci prášku na objem průhledné pasty. Přes recenzi prodejce prášek způsoboval lehce bělavý povlak na potištěném místě (viz Příloha 12). Přesto jsem s ním dosahovala daleko lepších výsledků, než s jinými produkty, které slibovaly obdobné vlastnosti. Prášek však nešlo zcela rozmíchat v pastě. Nakonec jsem usoudila, že báze pigmentu je mastná. Po přidání kapky odmašťovače na nádobí k prášku a následném rozmíchání směsi v průhledné tiskové pastě jsem dosahovala daleko lepších výsledků. Při testování barvy jsem používala modrý papír. Myslím, že jsem našla správný poměr mezi viditelností pod UV světlem. Při nižších koncentracích ztrácela UV barva žlutý nádech a viditelnost, při vyšších byla více bělavá. Celkový poměr barvy a prášku je cca 2g na 100 ml tiskové pasty.

Světluška je vyrobena z papírmašé. A barvena sítotiskovými barvami, které byly využity v knize. Uvnitř světlušky je umístěna ultrafialová dioda LED 5MM ULTRAVIOLET 4000uW/30° s vysokou svítivostí proto, aby stačila pouze jedna k viditelnosti speciální barvy. Vlnová délka světla je 395-400 nm. Tato vlnová délka je velmi blízká viditelnému světlu a nepoškozuje genetickou informaci²⁷ (viz Příloha 13) jedná se o ultrafialové světlo nazývané UVA a vyskytuje se přirozeně jako součást slunečního světla, které dopadá na zemský povrch. Samozřejmě nedoporučuji svícení diodou přímo do oka, nýbrž do knihy a na dobu odpovídající určenému účelu. Na záda světlušky jsem umístila dvířka sloužící k výměně baterie a spínač k zapnutí světla.

Musím konstatovat, že jsem před sebe celou práci postavila technologicky složitý problém. Zpočátku jsem si vůbec nemyslela,

²⁷KODÍČEK, Milan, Olga VALENTOVÁ a Radovan HYNEK. *Biochemie: chemický pohled na biologický svět*. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, 2015. ISBN 978-80-7080-927-3.

že celý postup bude zahrnovat tak nesčetné množství komplikací. Pokud by byla kniha vyráběna sériově, nebyl by zvolen sítotisk, nýbrž tisk digitální. A se speciální efektovou barvou by si tiskárna poradila jistě lépe než já, v domácích podmínkách. Figurka by byla pravděpodobně vyrobena z plastu, aby byla odolnější.

7 POPIS DÍLA

Uměleckým výstupem je kniha a tematický předmět- figurka světlušky.

Kniha je vázána v pevných deskách potažených knihařským plátnem a papírem. Papír je potištěn na přední straně desek pětibarevným sítotiskem a na zadní straně čtyřbarevným. Představuje motiv knihy. Na přední straně kráčí světluška, hlavní hrdinka příběhu, po světě, který tvoří čtvrtkruh, na zadní straně motiv kruhu navazuje a při plném otevření obálky tak tvoří půlkruh. Na zadní straně je svět znázorněn pohledem z vesmíru v noci. Celkově tak obálka propojuje téma putování světlušky světem, její touhu vidět ho celý a z výšky, tedy létat. Zároveň už navozuje noční charakter knihy. Obraz je doplněn názvem knihy, Světluška a svět a jménem autora. Stejně informace nalezne čtenář také na hřbetu knihy, kde je nápis doplněn o piktogram světluščina obličeje. Celá kniha je laděna do bílo-modro-černých odstínů. Pouze na obálce je použita také žlutá barva.

Předsádky knihy jsem ponechala jednoduché, jednobarevné a barevně podobné barvě plátna na hřbetu.

V knize se střídají dvoustrany textu s dvoustranami ilustrací. Strany s textem jsou vytištěny kombinací digitálního tisku a jednobarevného sítotisku. Text příběhu je tištěn černě, nadpisy a malé ilustrace, viněty modře na bílém papíře. Dvoustrany ilustrací jsou tištěny čtyřbarevným sítotiskem na modrém papíře. Využité barvy jsou bílá, polosytá bílá, temně modrá až černá a speciální efektové barva.

Efektové barva rozšiřuje funkčnost knihy o další rozměr. Při využití figurky světlušky, ve které je zabudována baterie, ultrafialové LED světlo

a spínač spatří čtenář v ilustracích další obraz, který rozšiřuje a doplňuje znázorněnou scénu. Figurka je vyrobena z papírmašé a barvena sítotiskovými barvami užitými v knize.

Příběh pojednává o hlavní hrdince Světlušce, která touží po potření s věkem se projevujících odlišností mezi ní a jejími bratry. A to nejvíce po tom, aby měla jejich nově nabytou schopnost-létat, Světluška se cítí čím dále tím víc osamělá a ztrácí se ve svém vnitřním světě úvah, sebelítosti a rozčílení. Když ji jednoho dne náhoda odnese na dlouhé dobrodružství, jehož výsledkem je velké přátelství s mұrou Martinem, mnoho nabytých zkušeností, velké poznání a také šťastný konec- založení cestovní kanceláře Světluška a Martináč, která zahrnuje také světluščinu kariéru, která, jakoby jí byla předurčena, povolání pilota.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

O přínosu práce jsem se zmínila již v úvodní kapitole pojednávající o výběru tématu. V dnešní době, kdy chceme děti udržet u čtení, a je to stále těžší, je třeba o dětských knihách přemýšlet více interaktivně. Aby nabídly kromě textu a obrazu nějakou další zajímavou zkušenost a čtenář se k ní rád vracel.

Má práce nabídla opět jednu z možných cest rozšíření knihy o další rozměr, tentokrát pomocí světla. Nevím, jaké mají nakladatelé možnosti tisku, ale jistě se kromě UV světla dají vymyslet jiné způsoby, jak do knihy zabudovat něco neviditelného a nechat si dítě hrát například na detektiva. Co vím, existuje také barva reagující na teplo.

Dětská kniha by měla zároveň poskytovat jistou formu hry, aby u ní dnešní dítě vydrželo a vracelo se k ní. Měla by ho zajímat a mělo by mít možnost zkoumat, zkoušet, případně přetvořit přímo knihu na hračku. Měli bychom používat moderní technologie, kterých se nám nabízí stále více co do počtu barev tak i možností výroby.

S touto problematikou se snažím pracovat již dlouhodobě.

9 SILNÉ STRÁNKY

Jak jsem se zmínila již v předchozí kapitole. Silnou stránkou celého projektu je myšlenka rozšíření knihy o možnost hrát si, zkoumat.

10 SLABÉ STRÁNKY

Mezi slabé stránky patří pravděpodobně efektová barva, kterou, přes veškerou snahu, se mi nepodařilo vyrobit zcela neviditelnou a zároveň funkční. Také ostatní tiskové barvy jsem po vyzkoušení matných a zjištění jejich nevhodnosti pro dětskou knihu musela použít v lesklé variantě, která je bohužel trochu lepivá. Doufám, že tato skutečnost nebude ovlivňovat funkčnost knihy. Poslední slabou stránkou byla nemožnost tvorby archů kvůli střídání barevnosti papíru. Svůj záměr jsem ale snad objasnila v kapitolách výše.

11 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. MIŠURCOVÁ, Věra, Jiří FIŠER a Viktor FIXL. *Hra a hračka v životě dítěte*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Knihy pro rodiče (SPN)
2. KOMENSKÝ, Jan Amos, KUMPERA, Jan, ed. *Jak (se) učit: vybrané myšlenky o vzdělání a výchově*. Praha: Mladá fronta, 2004. ISBN 80-204-1123-2.
3. KLEON, Austin. *Ukaž, co děláš!: 10 způsobů, jak sdílet svou kreativitu a nechat se objevit*. V Brně: Jan Melvil, 2014. Briquet. ISBN 978-80-87270-92-9.
4. PEROVSKIJ, Aleksej Aleksejevič. *Černá slepička, aneb, Obyvatelé podzemí*. Ilustroval Marina RICHTEROVÁ. V Praze: Albatros, 2014. ISBN 978-80-00-03719-6.
5. BRZÁKOVÁ, Pavlína. *Helinda a Klekánice*. Ilustroval Robert SMOLÍK. V Praze: Labyrint, 2009. ISBN 978-80-86803-15-9.
6. STANKOVIČOVÁ, Olga. *Pracháček: velké dobrodružství se zlatou žábou*. Ilustroval Jakub KOUŘIL. Jarošov nad Nežárkou: Pejdlova Rosička, 2015. ISBN 978-80-905720-5-8
7. BRAYFIELD, Celia. *Jak napsat bestseller: tajemství úspěšného psaní*. Praha: Olympia, 2007. ISBN 978-80-7376-004-5.
8. FIELD, Syd. *Jak napsat dobrý scénář: základy scenáristiky*. V Praze: Rybka, 2007. ISBN 978-80-87067-65-9.
9. DVOŘÁK, Jiří. *Havětník*. Ilustroval Daniela OLEJNÍKOVÁ. Praha: Baobab, 2015. ISBN 978-80-7515-019-6.
10. KROLUPPEROVÁ, Daniela. *Mizící hmyzíci: pohádka*. Ilustroval Eva CHUPÍKOVÁ. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0470-1.

11. POKORNÝ, Vladimír a František ŠIFNER. *Atlas hmyzu*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-658-4.
12. LÁNSKÁ, Dagmar. *Jedlé rostliny z přírody*. Ilustroval Pavel ŽILÁK. Praha: Aventinum, 2006. ISBN 80-86858-13-8.
13. BELLMANN, Heiko. *Poznáváme hmyz v naší přírodě: [snadné určování 170 druhů hmyzu : typické znaky na první pohled]*. Praha: Beta-Dobrovský, 2008. Miniprůvodce přírodou. ISBN 978-80-7306-354-2.
14. PAMPLONA ROGER, Jorge D. *Encyklopedie léčivých rostlin*. Praha: Advent-Orion, 2008. Zdraví pro třetí tisíciletí. ISBN 978-80-7172-119-2.
15. AMBROSE, Gavin a Paul HARRIS. *Grafický design: tisk a dokončovací práce*. Brno: Computer Press, 2011. Základy designu. ISBN 978-80-251-2968-5.
16. WIGAN, Mark. *Umění ilustrace: vizuální myšlení*. Brno: Computer Press, 2010. Základy designu. ISBN 978-80-251-2970-8.
17. DANNHOFEROVÁ, Jana. *Velká kniha barev: kompletní průvodce pro grafiky, fotografy a designéry*. Brno: Computer Press, 2012. ISBN 978-80-251-3785-7.
18. KODÍČEK, Milan, Olga VALENTOVÁ a Radovan HYNEK. *Biochemie: chemický pohled na biologický svět*. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, 2015. ISBN 978-80-7080-927-3.

b) Internetové zdroje

1. Etapy psychického vývoje: vstup dítěte do školy, mladší školní věk. Psychologická charakteristika těchto období, jejich význam pro další vývoj. *Studium psychologie: Web o psychologii, přehledně a v souvislostech* [online]. [cit. 2017-06-30] . Dostupné z : <http://www.studium-psychologie.cz/vyvojova-psychologie/5-vstup-do-skoly-skola.html>
2. *Světluškovití*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sv%C4%9Btlu%C5%A1kovit%C3%AD>
3. POKORNÝ, Zbyněk. *Světluška menší: Lamprohiza splendidula* [online]. 2015 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.chovzvirat.cz/zvire/1229-svetluska-mensi/>
4. *Mladší školní věk z psychologického hlediska* [online]. [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: http://www.prosestry.cz/studijni_materialy/psychologie/mladsi_skolni_vek_z_psychologickeho_hlediska
5. *Newtex Soft Clear – barevný tisk na světlý podklad: Technický list* [online]. [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.sitaservis.cz/produkty/barvy/textilni/textilni-barvy-grafco/newtex-soft-clear.html>
6. *Permaset aqua* [online]. [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.cart.cz/permaset-aqua/>
7. Kriminální technika - UV prášek. *Spyshop: Pravda vyjde najevo* [online]. [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.spyshop24.cz/nastrahovy-prasek-pro-neviditelne-oznaceni-predmetu-421.html>

12 RESUMÉ

This thesis represents an artist's book and a thematic object. It is intended for children from 8 to 11 years of age.

The book tells a story of Firefly, a female lightning bug, who desires to overcome the differences between her and her brothers that become more apparent as they all grow older. Above all, Firefly desires to possess one of their newly acquired abilities – the ability to fly. She starts feeling more and more lonely and getting lost in her own internal world of thoughts, self-pity and anger, when one day, a coincidence sees her embarked on a long adventure, during which Firefly befriends Martin the Moth, and gains a lot of experience and knowledge. Her journey has a happy-ending – she sets up a travel agency (Světluška a Martináč / Firefly & Moth) where she starts working as a pilot, a profession which she seems to have been born for. Fulfilling her dream, she challenges gender-based prejudice held by her firefly community.

The plot is conceived in a way so that its readers can easily relate to the story. Therefore, Firefly deals with similar problems as children in early school age. However, she manages to overcome all her negative feelings and becomes a balanced and successful woman. Apart from this aspect, the objective was to teach young readers something new, which is why the book abounds in interesting details about nature and the Czech Republic.

The whole book, except for the text of the story, was created using the screen printing technique. It is bound in hardcover coated by a semi-cloth overlay which depicts the heroine as she resolutely and cheerfully walks the world. Unlike the rest of the book, the cover is printed in five colours, including yellow, which does not figure anywhere else. The rest of the book is printed in black and white, maintaining nocturnal atmosphere, with an additional touch of blue. The endpapers were kept simple, using a single colour matching the cloth on the spine of the book.

The composition alternates between double pages with text and double pages containing illustrations. The pages with text were printed using a combination of digital print and monochrome screen print. The text of the story is printed in black, while the headings, minor illustrations and vignettes are printed in blue on white paper. The double pages containing illustrations are printed on blue paper using a four-colour screen print. The colours used were white, semi-saturated white, dark blue (almost black) and a special-effect colour.

The special-effect colour adds a new dimension to the functionality of the book. Lighting up the figure of the firefly – which contains an in-built battery, an ultraviolet LED light and a switch – the reader can see additional images, extending and completing the scene depicted by the original illustrations. The figure is made of papier-mâché painted with screen printing colours used in the rest of the book.

The aim of my thesis is to present an alternative way of conceiving children's books at a time when they are facing a tough competition from electronic toys, animated films and digital games. Adding new dimensions to children's books is essential in order to keep children interested in reading. The materiality of the book itself offers a space for creation of hidden games, brain-teasers, interesting moments, or for making the book a toy of its own kind.

13 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Bakalářská práce, autorská kniha pro děti

Příloha 2

Část výstupu grafických workshopů v rámci vedlejšího ateliéru LS 2014/2015, práce s dětmi

Příloha 3

Klauzurní práce LS 2014/2015, autorská kniha pro děti

Příloha 4

Klauzurní práce LS 2015/2016, kniha Petry Štarkové, Bibu

Příloha 5

Vymýšlení charakterů k DP, skici

Příloha 6

Skici ilustrací k DP

Příloha 7

Materiály

Příloha 8

Postup tisku a ukázka ilustrací DP

Příloha 9

Fotografie svázané DP

Příloha 10

Figurka světlušky

Příloha 11

Ukázka ilustrací pod UV světlem

Příloha 12

Materiálové zkoušky

Příloha 13

Graf míry poškození DNA v závislosti na vlnové délce světla

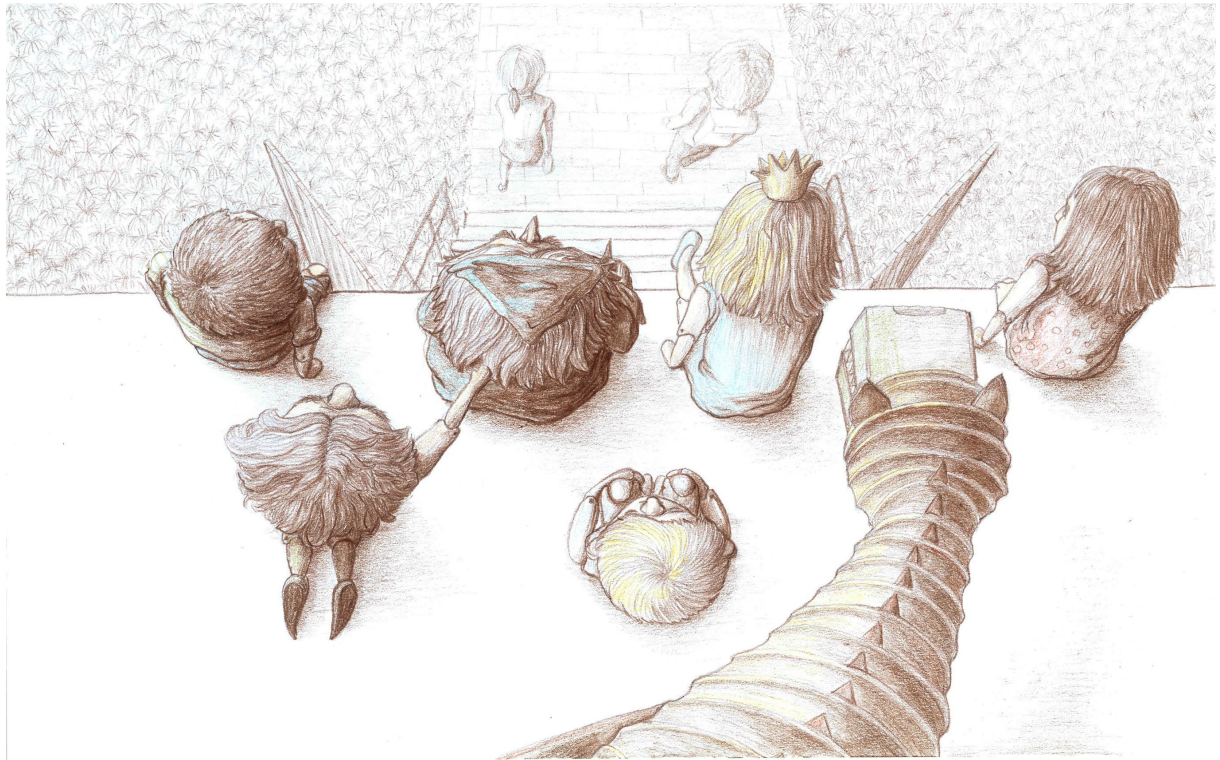
Příloha 14

CD obsahující teoretickou i praktickou část DP

Příloha 1

Bakalářská práce, autorská kniha pro děti

Příloha 2

Část výstupu grafických workshopů v rámci vedlejšího ateliéru LS
2014/2015, práce s dětmi

Příloha 3

Klauzurní práce LS 2014/2015, autorská kniha pro děti

Příloha 4

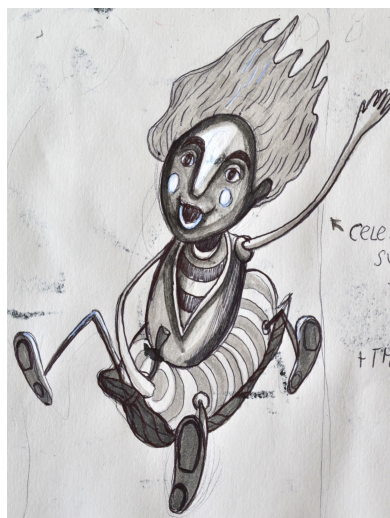
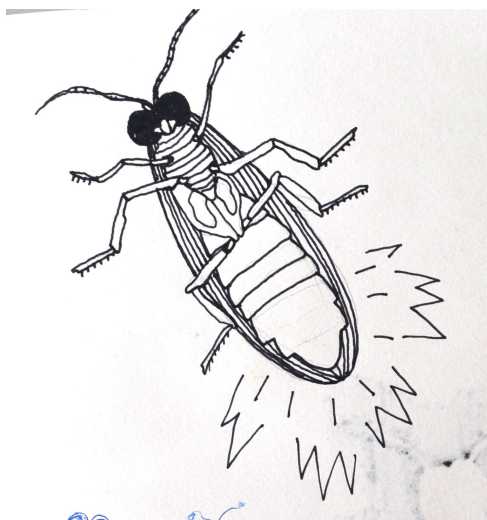
Klauzurní práce LS 2015/2016, kniha Petry Štarkové, Bibu

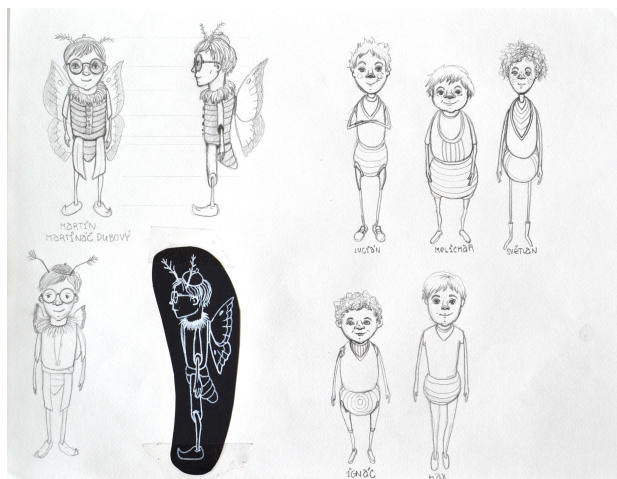
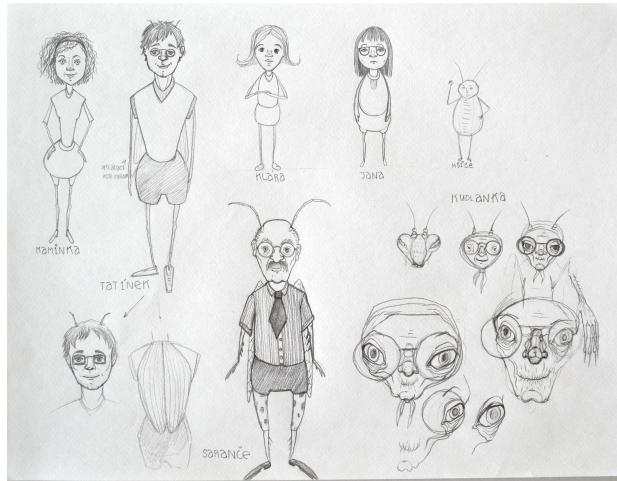

Příloha 5

Vymýšlení charkterů k DP, skici

Příloha 6

Skici ilustrací k DP

Hledání kresebného výrazu

Definitivní verze skic s návrhy efektové barvy na fóliích

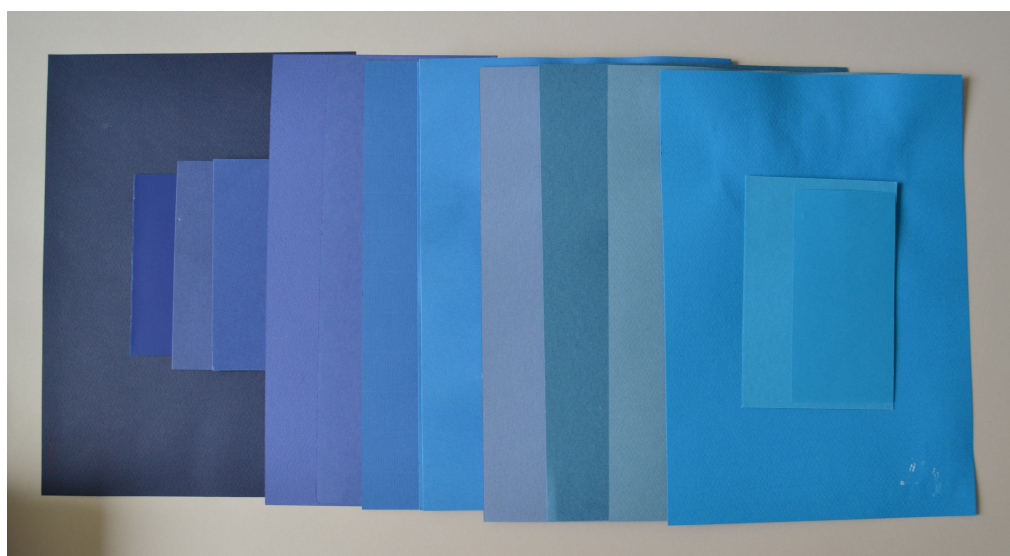
Definitivní verze skic s návrhy efektové barvy na fóliích

Příloha 7

Materiály

Barvy se žlutou fluorescencí pod UV

Nabídka modrých papírů

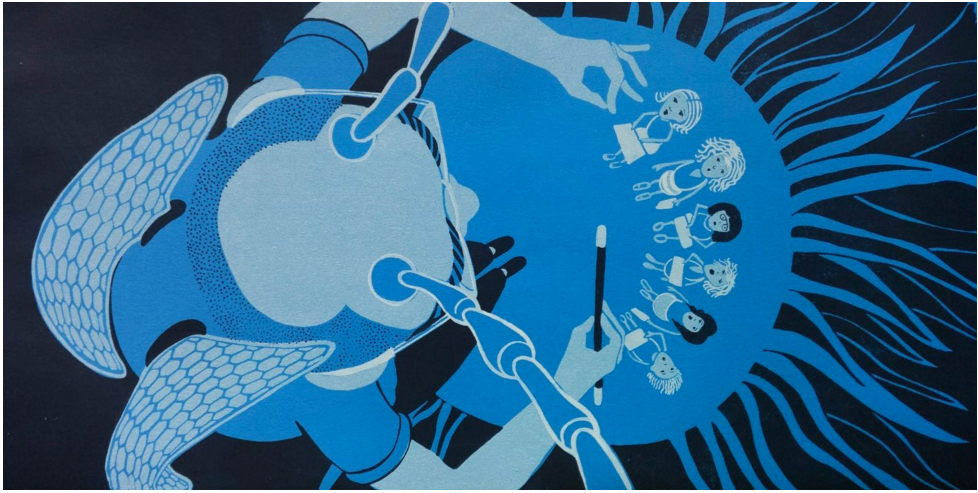
Příloha 8

Postup tisku a ukázka ilustrací DP

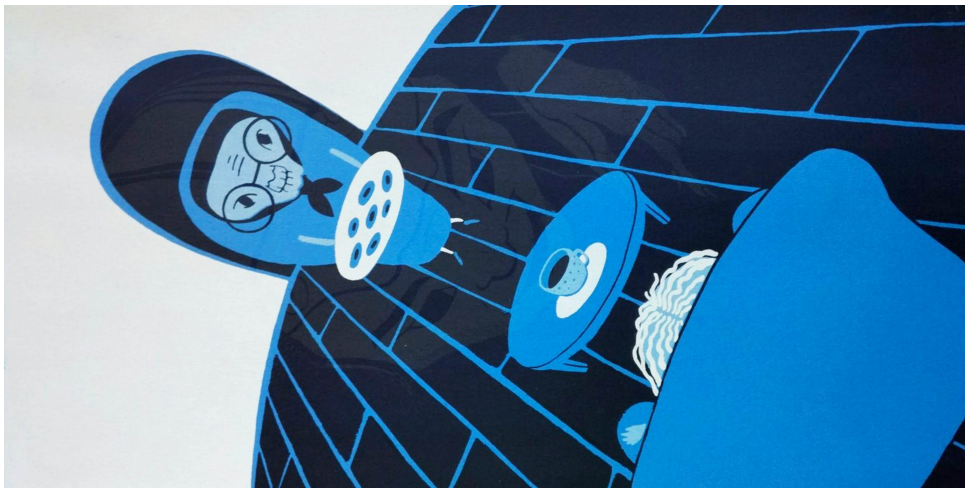

Ukázka postupu tisku jednotlivých barev a následné nasvícení

UV světlem

Tisky ilustrací

Příloha 9

Fotografie svázané DP

Příloha 10

Figurka světlušky

Hotová figurka

Figurka ve vztahu ke knize

Spínač a LED dioda

Proces výroby

Figurka před barvením

Příloha 11

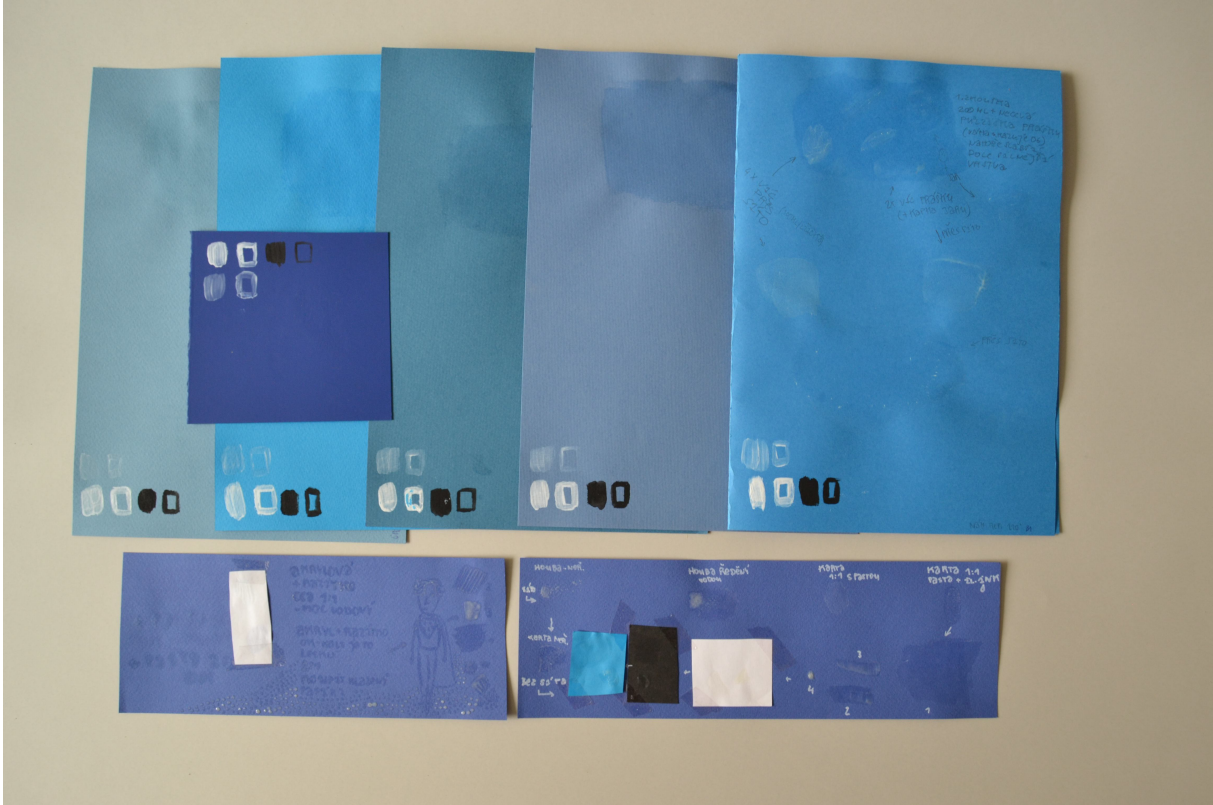
Ukázka ilustrací pod UV světlem

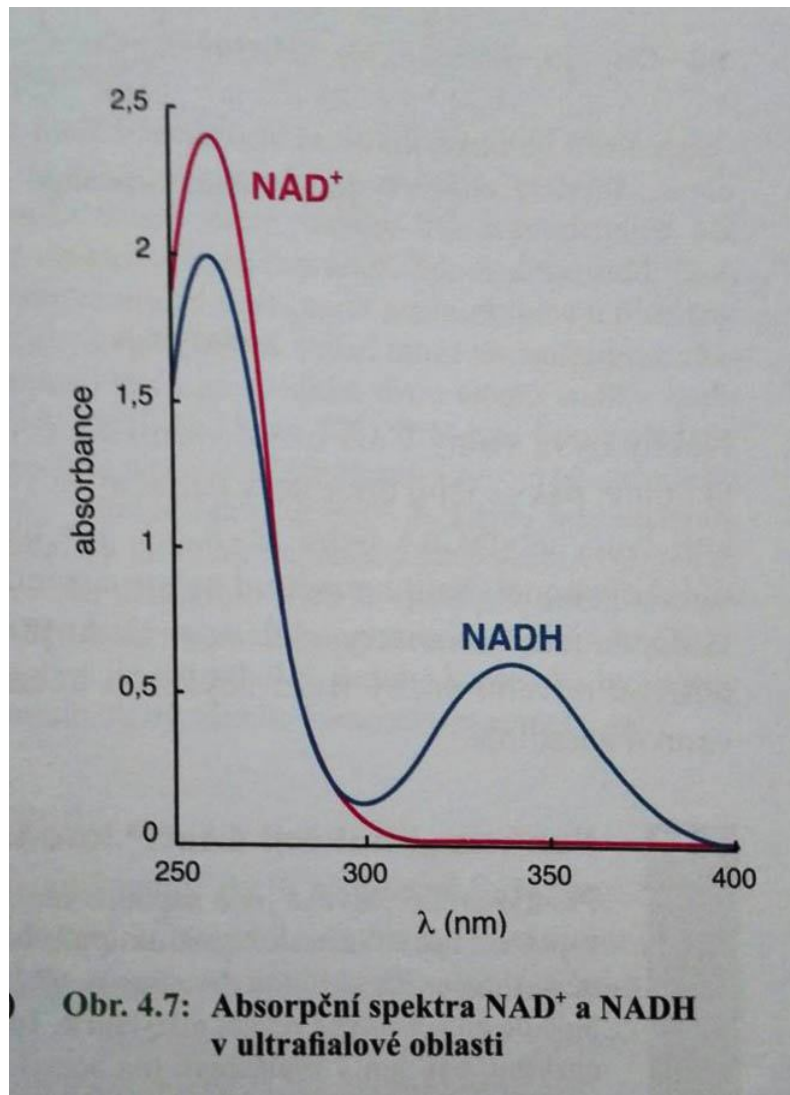
Příloha 12

Materiálové zkoušky

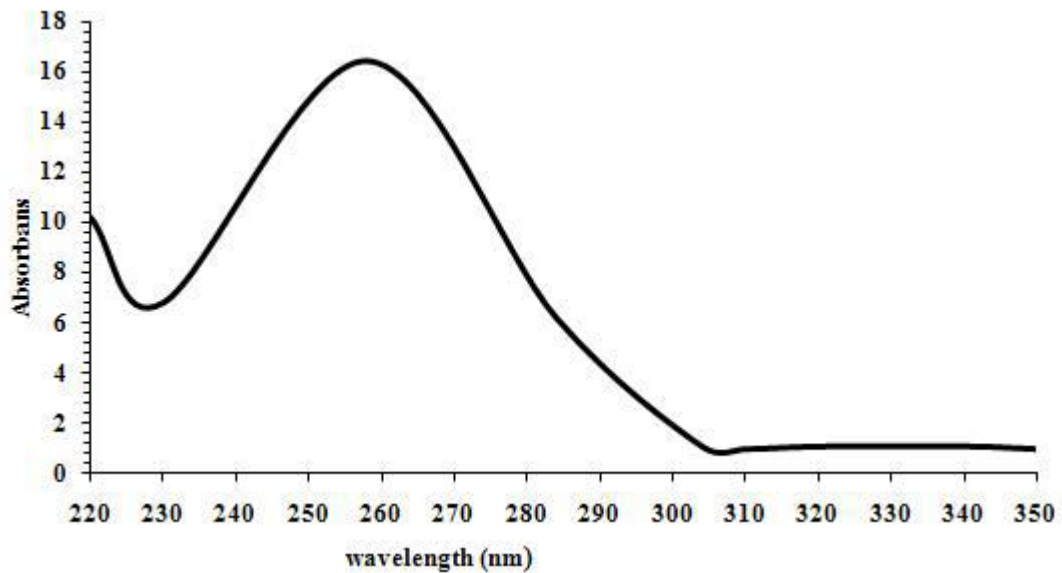
Příloha 13

Graf absorpčního spektra NAD⁺ a NADH v ultrafialové oblasti

²⁸ KODÍČEK, Milan, Olga VALENTOVÁ a Radovan HYNEK. *Biochemie: chemický pohled na biologický svět*. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, 2015. ISBN 978-80-7080-927-3.

Graf absorpčního spektra DNA v souvislosti s vlnovou délkou světla

²⁹MORADI, Mohammad Taher, Kheirollah YARI a Reza KHODARAHMI. A novel, efficient, fast and inexpensive DNA extraction protocol from whole blood applicable for studying drug-DNA interaction. *J. REP. PHARM. SCI. (JRPS)* [online]. 2014 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <http://journals.kums.ac.ir/ojs/index.php/JRPS/article/view/1645/3372>